

Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 22 augustus 2015, nr. 759965, houdende een wijziging van de Regeling titulatuur hoger onderwijs in verband met het wijzigen van de referentielijst internationale herkenbaarheid titulatuur hoger beroepsonderwijs

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, handelende in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken,

Gelet op de artikelen 5a.2, lid 2a, onderdeel a, en 7.19a, lid 3a, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;

Besluiten:

ARTIKEL I WIJZIGING VAN DE REGELING TITULATUUR HOGER ONDERWIJS

De Regeling titulatuur hoger onderwijs wordt als volgt gewijzigd:

De bijlage Referentielijst internationale herkenbaarheid titulatuur hoger beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd:

1. Het onderdeel gedrag en maatschappij komt als volgt te luiden:

Gedrag en maatschappij

Toevoeging aan bachelorgraad	Aanduiding	In aanmerking komende opleidingen
'of Arts'	BA	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op management, therapie, pastoraal werk, veiligheidskunde en pedagogiek.
'of Science'	BSc	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op toegepaste psychologie.
'of Social Work'	BSW	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op maatschappelijk werk en dienstverlening, culturele en maatschappelijke vorming, sociaal pedagogische hulpverlening en social work.
'of Laws'	LLB	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op rechten, bijvoorbeeld opleiding Sociaal-Juridische Dienstverlening.

Toevoeging aan mastergraad	Aanduiding	In aanmerking komende masteropleidingen
'of Arts'	MA	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op management, therapie, pastoraal werk, veiligheidskunde en pedagogiek.
'of Science'	MSc	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op toegepaste psychologie.
'of Social Work'	MSW	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op maatschappelijk werk en dienstverlening, culturele en maatschappelijke vorming, sociaal pedagogische hulpverlening en social work.

2. In de tabel voor masteropleidingen behorende bij het onderdeel gezondheidszorg wordt het onderdeel 'Advances Nurse practitioner' vervangen door:

'of Science'	MSc	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op het opleiden tot Advanced Nurse Practitioner.
--------------	-----	--

3. De tabellen behorende bij het onderdeel taal en cultuur komen als volgt te luiden:

Taal en cultuur

Toevoeging aan bachelorgraad	Aanduiding	In aanmerking komende bacheloropleidingen
'of Music'	Bmus	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op muziek.
'of Arts'	BA	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op de beeldende kunsten of vormgeving of die niet in aanmerking komen voor de toevoeging 'of Music'.

Toevoeging aan mastergraad	Aanduiding	In aanmerking komende masteropleidingen
'of Music'	MMus	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op muziek.
'of Arts'	MA	Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op de beeldende kunsten of vormgeving of die niet in aanmerking komen voor de toevoeging 'of Music' of 'of Science'.
'of Science'	MSc	Opleidingen die gericht zijn op de architectuur.

4. De tabellen behorende tot het onderdeel techniek komen als volgt te luiden:

Techniek

Toevoeging aan bachelorgraad	Aanduiding	In aanmerking komende bacheloropleidingen
'of Science'	BSc	Natuurwetenschappelijke- en wiskundige opleidingen op het gebied van chemie en laboratorium, logistiek en vervoer, milieutechniek, textieltechniek en in het domein van ICT en Creative Technologies en opleidingen die specifiek opleiden voor het beroep van ingenieur.

Toevoeging aan mastergraad	Aanduiding	In aanmerking komende masteropleidingen
'of Science'	MSc	Natuurwetenschappelijke- en wiskundige opleidingen op het gebied van chemie en laboratorium, logistiek en vervoer, milieutechniek, textieltechniek en in het domein van ICT en Creative Technologies en opleidingen die specifiek opleiden voor het beroep van ingenieur.

5. Na de paragraaf 'Afwijking in verband met de internationale herkenbaarheid' worden twee nieuwe paragrafen ingevoegd, luidende:

Invoering nieuwe graden aan het begin van een studiejaar

Op verzoek van degene die in enig studiejaar een bachelor- of masteropleiding met succes heeft afgerond en op grond daarvan een getuigschrift heeft ontvangen met daarop vermeld een graad met een toevoeging en indien de toevoeging van deze graad van deze opleiding gedurende datzelfde studiejaar wordt gewijzigd, verstrekt het instellingsbestuur binnen het studiejaar na afstuderen tegen inlevering van het desbetreffende getuigschrift een getuigschrift waarop de graad met de gewijzigde toevoeging is vermeld.

Overgangsbepalingen in verband met wijzigingen in het referentiekader

Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op toegepaste psychologie

1. Op verzoek van degene die een bacheloropleiding die voor het grootste deel gericht is op toegepaste psychologie, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Bachelor of Arts is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Bachelor of Arts een getuigschrift waarop de graad Bachelor of Science is vermeld, afgekort BSc.
2. Op verzoek van degene die een masteropleiding die voor het grootste deel gericht is op toegepaste psychologie, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Master of Arts is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Master of Arts een getuigschrift waarop de graad Master of Science is vermeld, afgekort MSc.
3. Een verzoek als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt uiterlijk 31 augustus 2016 bij het instellingsbestuur ingediend.

Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op het opleiden tot Advanced Nurse Practitioner

1. Op verzoek van degene die een masteropleiding die voor het grootste deel gericht is op het opleiden tot Advanced Nurse Practitioner, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Master Advanced Nurse Practitioner is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Master of Arts een getuigschrift waarop de graad Master of Science is vermeld, afgekort MSc.

2. Een verzoek als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt uiterlijk 31 augustus 2016 bij het instellingsbestuur ingediend.

Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op de beeldende kunsten

1. Op verzoek van degene die een bacheloropleiding die voor het grootste deel gericht is op de beeldende kunsten, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Bachelor of Fine Art is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Bachelor of Fine Art een getuigschrift waarop de graad Bachelor of Arts is vermeld, afgekort BA.
2. Op verzoek van degene die een masteropleiding die voor het grootste deel gericht is op de beeldende kunsten, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Master Fine Art is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Master of Fine Art een getuigschrift waarop de graad Master of Arts is vermeld, afgekort MA.
3. Een verzoek als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt uiterlijk 31 augustus 2016 bij het instellingsbestuur ingediend.

Opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op vormgeving

1. Op verzoek van degene die een bacheloropleiding die voor het grootste deel gericht is op vormgeving met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Bachelor of Design is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Bachelor of Design een getuigschrift waarop de graad Bachelor of Arts is vermeld, afgekort BA.
2. Op verzoek van degene die een masteropleiding die voor het grootste deel gericht is op vormgeving, met succes heeft afgerond in de periode van 1 januari 2014 tot en met 1 september 2015 en aan wie de graad Master of Design is verleend op grond van deze regeling, verstrekt het instellingsbestuur van deze opleiding tegen inlevering van het getuigschrift met de graad Master of Design een getuigschrift waarop de graad Master of Arts is vermeld, afgekort MA.
3. Een verzoek als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt uiterlijk 31 augustus 2016 bij het instellingsbestuur ingediend.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker*

TOELICHTING

Algemeen

Aanpassing tabellen referentielijst internationale herkenbaarheid

In de toelichting bij de Regeling titulatuur hoger onderwijs (Stcrt. 2013, 35337) is aangegeven dat de bijlage – de referentielijst internationale herkenbaarheid hbo-graden – indien daar aanleiding toe bestaat, zal worden aangepast om de actualiteit te garanderen. Voor de leesbaarheid wordt in deze toelichting gesproken over titels in plaats van graden. De Vereniging Hogescholen heeft voorstellen gedaan om:

- de opleidingen op het terrein van toegepaste psychologie van de toevoeging 'of Science' te voorzien, in plaats van de huidige toevoeging 'of Arts';
- de opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op het opleiden tot Advanced Nurse Practitioner van de toevoeging 'of Science' te voorzien, in plaats van de huidige toevoeging 'Advanced Nurse practitioner';
- de opleidingen op het terrein van beeldende kunst en vormgeving, van de toevoeging 'of Arts' te voorzien, in plaats van de huidige toevoeging 'of Design' en 'of Fine Art';
- de opleidingen die specifiek opleiden voor het beroep van ingenieur te voorzien van de toevoeging 'of Science', in plaats van de huidige toevoeging 'of Engineering'.

Gelet op dit voorstel heb ik op 19 december 2014 EP-Nuffic gevraagd om na te gaan of deze wijzigingen passend zijn in het licht van de internationale herkenbaarheid met uitzondering van opleidingen die opleiden tot Advances Nurse Practitioner, omdat de EP-Nuffic daar al positief op had geadviseerd. Begin dit jaar heeft de EP-Nuffic ook een positief advies gegeven op het voorstel van de Vereniging Hogescholen. EP-Nuffic is bij het advies uitgegaan van een aantal voorbeeldlanden, in elk geval het Verenigd Koninkrijk met een Angelsaksisch systeem en Duitsland dat net als Nederland een binair hoger onderwijsstelsel kent. Beide zijn bovendien directe buurlanden en behoren tot de grootste landen uit de Europese hogeronderwijsruimte met de hoogste internationale studentenmobiliteit.

Dit advies heb ik overgenomen. Door deze wijzigingsregeling pas ik de hbo-titels van eerdergenoemde opleidingen aan. Deze aanpassing is zodanig vormgegeven dat studenten die een hbo-titel hebben gekregen die verleend is op basis van de referentielijst internationale herkenbaarheid deze titel kunnen laten wijzigen bij het instellingsbestuur. Dit licht ik hieronder nader toe.

Nieuwe hbo-titels per studiejaar

Het moment dat de NVAO een accreditatiebesluit of een besluit toets nieuwe opleiding neemt, kan gedurende een studiejaar zijn. Dit kan tot gevolg hebben dat studenten die in hetzelfde studiejaar afstuderen, uiteindelijk verschillende titels ontvangen. Reden hiervan kan bijvoorbeeld zijn dat de ene student – bijvoorbeeld als gevolg van een herkansing – net na de datum van accreditatie afstudeert en dus recht heeft op de titel mét bijvoorbeeld de toevoeging 'of Arts', terwijl de andere student – die geen herkansing nodig had – net vóór de accreditatiedatum afstudeerde en daardoor het recht heeft op het voeren van een bepaalde andere titel. Soms zit hier nog geen maand tussen. Deze casus is niet denkbeeldig. Er zijn al meerdere vragen gesteld aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) over deze situatie en 994 fysiotherapeuten hebben op 31 maart 2015 een petitie aangeboden; zij wijzen o.a. op deze problematiek en verzoeken de minister hier iets aan te doen.

Op grond van deze regeling wordt het mogelijk dat een afgestudeerde die een titel heeft ontvangen in het studiejaar waarin de titel wordt aangepast in het kader van een accreditatie, een verzoek kan indienen bij de instelling om het oude getuigschrift voor een nieuw getuigschrift met de nieuwe titel in te wisselen. Een andere mogelijkheid is dat degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoekt daartoe nog niet over te gaan (artikel 7.11, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek). Deze laatste mogelijkheid is geen verplichting voor degene die aanspraak heeft op de uitreiking van een getuigschrift.

Overgangsbepalingen

Op grond van de overgangsbepalingen in deze wijzigingsregeling kunnen afgestudeerden die een andere titel hebben ontvangen dan op basis van de aangepaste referentielijst een gewijzigd getuigschrift vragen aan de instelling, mits het verzoek uiterlijk 31 augustus 2016 is gedaan. De examencommissie van de opleiding waarvoor deze persoon een getuigschrift heeft ontvangen, verstrekt het aangepaste getuigschrift. Dit geschiedt uiteraard alleen indien de afgestudeerde het oorspronkelijke getuigschrift inlevert bij de desbetreffende instelling. Indien de opleiding niet langer door de instelling wordt verzorgd, wordt het getuigschrift verstrekt door de daarvoor het meest in aanmerking komende

examencommissie. Deze overgangsbepalingen zijn van toepassing op afgestudeerden die op of na 1 januari 2014 zijn afgestudeerd en bij afstuderen gerechtigd waren de titel op grond van de referentielijst te mogen voeren. Anders gezegd: bepalend is het moment dat de opleiding of het cluster waartoe de opleiding behoort in zijn geheel, gerechtigd was de hbo-titel genoemd in de referentielijst te verlenen. Ligt het afstuderen op of na dit moment dan geldt het overgangsrecht voor de afgestudeerde. Zie verder de toelichting van de Wijzigingsregeling van 11 december 2013, (Stcrt. 528477).

Aanpassing Croho

De gegevens van Croho zullen moeten worden aangepast in de zin dat vanaf het moment dat een instellingsbestuur na 1 januari 2014 bevoegd was om voor een opleiding een titel te verlenen op grond van deze regeling tot en met 1 september 2015 het voor een aantal opleidingen mogelijk was 2 titels te verlenen. Het gaat om opleidingen die voor het grootste deel gericht zijn op toegepaste psychologie, beeldende kunst of vormgeving en opleidingen die opleiden tot Advanced Nurse Practitioner.

Over deze regeling zijn gesprekken gevoerd met de Vereniging Hogescholen en de NRTO. Zij zijn positief over deze regeling en hebben aangegeven dat zij deze regeling onder de aandacht zullen brengen van hun leden.

Uitvoering en handhaving

De Dienst Uitvoering Onderwijs acht de voorgestelde wijzigingen van deze wijzigingsregeling uitvoerbaar en handhaafbaar

Gevolgen voor de administratieve lasten

Bij de voorbereiding van dit voorstel is nagegaan of sprake is van administratieve lasten. Daarbij is de regeling intern ter beoordeling voorgelegd voor toetsing op administratieve lasten. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorziet dat aan dit voorstel geen structurele of eenmalige administratieve lasten zijn verbonden omdat er geen informatieverplichtingen mee gemoeid zijn en daardoor geen sprake is van administratieve lasten.

Artikelsgewijs

Artikel 1, onderdeel 4

De nieuwe hbo-titel voor opleidingen die specifiek opleiden voor het beroep van ingenieur krijgen per 1 september 2015 de nieuwe toevoeging 'of Science'. Per 1 september vindt de zogenaamde techniek-conversie in het hoger beroepsonderwijs plaats, er is dus sprake van een vloeiende overgang.

*De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker*